
“El repte és aprofitar la IA per transformar la pedagogia i convertir-la en una oportunitat per al sistema educatiu”

**Lliçó inaugural
2024-2025**

**30è. curs
de la UOC**

Inauguració del curs acadèmic 2024-2025 del sistema universitari català
Amb el lliurament de les distincions Jaume Vicens Vives i les mencions M. Encarna Sanahuja Yll, i amb la lliçó inaugural “Educar el futur” a càrrec dels professors de la UOC Salvador Macip i Eulàlia Hernández

**Dijous, 3 d'octubre, 12 h (CEST),
a l'auditori de l'edifici U del campus UOC**

w.uoc.edu/inaugural24
[#inauguralUOC](https://twitter.com/inauguralUOC)

Sumari

01	Acte inaugural del curs 2024-2025 del sistema universitari català	03
-----------	--	-----------

	Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació	04
--	---	-----------

03	Les claus de la lliçó: “Educar el futur”	10
-----------	---	-----------

	BLOC 1. Reptes del present	10
--	----------------------------	----

	BLOC 2. L'impacte de la intel·ligència artificial en l'educació	16
--	---	----

	BLOC 3. El benestar emocional i el foment de l'autonomia en l'educació	21
--	--	----

	BLOC 4. El paper transformador de la universitat	25
--	--	----

	La lliçó en 2 minuts	31
--	----------------------	----

04	Parlament del president del Patronat de la FUOC, Pere Vallés	33
-----------	---	-----------

05	Parlament de la rectora de la UOC, Àngels Fitó	36
-----------	---	-----------

06	Cloenda a càrrec del M. Hble. Sr. Salvador Illa, president de la Generalitat de Catalunya	42
-----------	--	-----------

07	Annex	50
-----------	--------------	-----------

Acte inaugural del curs 2024-2025 del sistema universitari català

U1

- Vídeo institucional [30 anys reinventant la universitat.](#)
- Benvinguda oficial a càrrec del president de la FUOC, Pere Vallès.
- Introducció de la lliçó inaugural a càrrec d'Adam Martín, periodista i alumni de la UOC.
- Conversa entre la Dra. Eulàlia Hernández, professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de la UOC, i el Dr. Salvador Macip, director dels Estudis de Ciències de la Salut de la UOC: "Educar el futur".
- Peça musical: *Texis*, Edurne Arizu.
- S'anuncia el lliurament de distincions i es demana que pugui a l'escenari el secretari general de Recerca i Universitats, Oriol Escardíbul.
- Lectura d'acord de govern i lliurament de les distincions Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària, i les mencions M. Encarna Sanahuja YII a l'excel·lència en la inclusió de la perspectiva de gènere en la pràctica docent universitària.
- Peça musical: *Ethos*, Edurne Arizu.
- Paraules de la rectora de la UOC, Àngels Fitó.
- [Vídeo làmina 30 anys.](#)
- Cloenda a càrrec del M. Hble. Sr. Salvador Illa, president de la Generalitat de Catalunya.
- *Gaudeamus igitur.*
- Fi de l'acte i copa de cava al pati del campus.

Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació

El curs acadèmic del sistema universitari català 2024-2025 ha quedat inaugurat aquest dijous, 3 d'octubre, en un acte presidit pel president de la Generalitat de Catalunya, Salvador Illa, i celebrat al campus UOC. La cerimònia ha comptat també amb la consellera de Recerca i Universitats, Núria Montserrat; la rectora de la UOC, Àngels Fitó, i la resta de rectors de les universitats catalanes, autoritats i membres de la comunitat universitària. L'acte, que s'ha pogut seguir en directe, ha estat l'escenari del lliurament de les distincions Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària i ha servit per aixecar el teló dels actes del trentè aniversari de la UOC.

El **president Illa** ha felicitat la Universitat Oberta de Catalunya per les tres dècades de vida i ha destacat que “l'evolució de la UOC en aquests 30 anys ha estat **vertiginosa**”. Ha afegit que, tot i els canvis tecnològics i el pas del temps des que es va crear, “**la missió fundacional** de la UOC és més vigent avui que mai”.

Illa també ha parlat de la importància de crear sinergies entre el Govern i les universitats: “Hem de **treballar de manera conjunta i coordinada** per fer front als reptes i generar prosperitat”. Això és perquè per al president, “**per generar prosperitat és clau que tinguem un sistema universitari potent**, i les dotze universitats catalanes són un bon punt de partida”, ha comentat.

Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació

El Govern s'ha compromès també a “avançar cap a un nou model de finançament universitari”, fins que representi un “1 % del PIB”.

La **rectora Fitó** ha posat el focus en les “fortaleses del nostre sistema universitari català” per respondre als reptes “clàssics”, com “el finançament, l'autonomia o la burocràcia”, i a les “noves amenaces”, com “l'eclosió de les universitats for profit, orientades en exclusiva al benefici econòmic i allunyades de la recerca i del servei al país”. Per a Fitó, el sistema universitari català pot respondre a aquests desafiaments gràcies, d'una banda, a “la seva **riquesa i diversitat**, on convergim universitats —tant les públiques com les privades consolidades— i els diferents centres de recerca”, i, de l'altra, gràcies a “una **orientació compartida cap al coneixement i la cultura**”. Per a Fitó, aquest “binomi indestruïble” garantirà “una societat sana, democràtica i crítica”.

Així mateix, ha emfatitzat que les universitats, com a “**motors de transformació, progrés i benestar al servei del país**”, “volem cooperar amb les institucions en la definició d'un **projecte de país capaç d'adaptar-se als reptes educatius, econòmics, mediambientals, tecnològics i culturals**”.

També ha demanat al Govern que faci una **aposta clara per la UOC**. “Per consolidar allò que la UOC ha demostrat a bastament que sap fer en el marc del sistema universitari català, al servei de Catalunya, Europa i el món i que avui, el context d'oportunitat plantejat pel canvi tecnològic i la necessitat social,

Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació

exigeix esforços renovats. **Allà on vam ser pioners, avui volem ser capdavanters**, en un lideratge en la innovació educativa i en la formació al llarg de la vida”, ha reblat.

També ha volgut fer un **agraïment i reconeixement** a la professionalitat, a l'entusiasme i al compromís de l'**equip UOC** en aquests trenta anys de trajectòria de la Universitat.

L'acte s'ha celebrat a l'auditori del campus UOC a Barcelona, un campus únic que la institució feia temps que volia concentrar a Can Jaumandreu. Precisament, el president del Patronat de la UOC, Pere Vallès, ha aprofitat el seu discurs per fer un agraïment públic a les institucions que han fet d'aquest campus una realitat: “La nostra presència al Poblenou, el districte tecnològic per excel·lència de la ciutat, ha estat possible gràcies a la complicitat de l'Ajuntament, de la Generalitat, de l'ICFO i de BCN Activa: l'enèsima nova mostra del poder de les aliances”.

Els professors Salvador Macip i Eulàlia Hernández reflexionen sobre el futur de l'educació en la lliçó inaugural

La lliçó inaugural del curs, titulada “**Educar el futur**”, ha pres forma de conversa entre els doctors **Salvador Macip**, director dels Estudis de Ciències de la Salut, i **Eulàlia Hernández**, professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació.

Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació

Els experts han remarcat que cal **replantejar el sistema educatiu** perquè “les noves generacions exigeixen **immediatesa**”. En aquest context, són les classes magistrals la millor via perquè aprenguin? Per a Hernández, “s’han de canviar”, tot i que reconeix que “l’estudiantat encara demana narratives per adquirir coneixements i aquestes només es poden donar a les classes magistrals”. Per a Macip, la solució recau a fer-los “un **acompanyament global**” i a “canviar la visió que la universitat és la institució que té el coneixement absolut”. Cal un canvi de paradigma: “Des de la Universitat hem de donar les eines perquè l’estudiantat sàpiga què és correcte i què no ho és”, ha dit Macip.

Els experts també han parlat de com la **inteligència artificial** ha entrat a canviar l'àmbit educatiu, entre molts altres. Macip ha explicat que “no podem demanar als alumnes que facin un treball que pot fer ChatGPT”. Per a l’investigador, el que cal fer és “**potenciar les capacitats humanes** que les màquines no tenen”. En la mateixa línia hi ha Hernández: “la **creativitat** és la nova competència”.

Quant al rol que ha de tenir la universitat avui dia, Macip opina que és la institució que “dona les eines per fer avançar el món”. Hernández considera que “ens cal **treballar per canviar el present**”, i no com fins ara, que “treballàvem per al futur”.

La Generalitat atorga dues distincions Jaume Vicens Vives a la UOC

Durant l'acte, el president Illa ha lliurat les distincions Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària a tres professors i a tres projectes de diferents universitats catalanes, i dues mencions M. Encarna Sanahuja Yll a l'excel·lència en la inclusió de la perspectiva de gènere en la pràctica docent universitària. Per part de la UOC, han estat **Mirela Fiori**, professora dels Estudis de Dret i Ciència Política, i el projecte LIS, dels Estudis d'Informàtica, Multimèdia i Telecomunicació, els mereixedors d'aquestes distincions a la qualitat docent universitària.

30è. aniversari de la UOC

La UOC es va crear fa **30 anys**. En aquest temps, "hem treballat per ser referents en la generació, el reconeixement i l'intercanvi de coneixement complex i rellevant, ens hem adaptat a un context en moviment, hem integrat les oportunitats tecnològiques i hem mantingut línies de diàleg i col·laboració constants amb la resta d'actors", explica Fitó. En paraules de la rectora, "la UOC ha fet del **mandat públic senyal i guia**".

Al llarg de tres dècades, la Universitat ha repensat com la tecnologia podia esdevenir el millor aliat per oferir un model d'aprenentatge significatiu i rellevant, i ho ha fet acompanyant més de **120.000 persones** d'arreu del món en el seu creixement personal i professional.

A més de transformar l'aprenentatge, la institució ha apostat sempre per una **recerca de qualitat** que mira l'educació del futur, la transició social i la sostenibilitat,

Crònica: Comença el curs 2024-2025 del sistema universitari català amb una reflexió sobre el futur de l'educació

la cultura per a una societat crítica, la tecnologia ètica i humana i la salut i el benestar planetari.

La Universitat enceta el 30è. aniversari coordinant l'**aliança OpenEU**, que agrupa catorze universitats i tretze associacions acadèmiques, empresarials, rurals, municipals i civils de tot Europa per crear una **universitat oberta paneuropea**.

Vídeo

Acte d'inauguració del curs acadèmic 2024-2025 del sistema universitari català

El més destacat de la jornada

Àlbum complet de Flickr

Les claus de la lliçó: “Educar el futur”

U3

BLOC 1. Reptes del present

“L’entrada de la tecnologia ens està canviant la forma com processem informació. No tan sols l’estructura cerebral com a tal, des del punt biològic hi ha estudis que parlen d’aquests canvis que la tecnologia ens està portant, però, sobretot, processem i consumim informació amb un concepte totalment diferent. Si pensem que la universitat no deixa de ser un mitjà de transmissió de coneixement, de transmissió d’informació, és un dels llocs en els quals potser ens hauríem de plantejar si cal repensar el model universitari en funció d’aquest canvi tan radical que estem veient en aquests moments a la societat degut a les noves tecnologies.” – Salvador Macip

“Si la tecnologia canvia el cervell, doncs jo miraria si les pràctiques educatives canvien el cervell, també. I això no ens ho estem preguntant. I, efectivament, és així, perquè clar, tot el que tu facis està canviant el teu cervell. I per què ho abordem des d’una manera i no des de l’altra?” – Eulàlia Hernández

“Jo crec que sobretot el que estem veient és aquesta, potser, immediatesa que exigeixen les noves generacions. Estan, les noves generacions, preparades? Si nosaltres oferim un sistema educatiu que està basat en un sistema tradicional, que portem 2.500 anys fent-ho i fins ara ha funcionat, i de cop i volta això, potser ara, no està sent tan transformatiu, sinó que el receptor no està preparat per rebre aquesta informació d’aquesta manera, hem de replantejar-nos el sistema o hem de forçar l’estudiant a aprendre del sistema tradicional que tenim sempre? Fins a quin punt això és una mancança? La manca de flexibilitat del sistema universitari és una mancança que tenim, perquè hem fet les coses sempre de la mateixa manera, un model molt clàssic d’ensenyament, basat en una tecnologia, en una forma d’aprendre molt diferent de la que tenim ara. Potser és un moment per fer un canvi radical de les universitats o hem de fer al revés, intentar canviar la societat perquè tornin una mica al model clàssic d’aprenentatge? És cert, hi ha moltes tendències en l’educació que defensen encara el valor de repetir, estudiar, la manera clàssica d’estudiar. Però això, hem de convèncer les noves generacions que funciona, perquè no s’ho creuen, o, si més no, no estan acostumades a fer aquest sistema més lent, més intensiu, més de coneixement gradual. Estem venent un sistema clàssic a una generació que vol la immediatesa, que vol una altra història. No és ni millor ni pitjor, crec, un sistema o l’altre, però potser el dèficit que tenim o la deficiència que tenim en el nostre sistema és que no és prou flexible, no és prou ràpid per adaptar-se a aquest canvi, que pot ser, en aquest cas, potser més radical que en altres generacions.” – Salvador Macip

“Aquesta immediatesa, per això, no és només del coneixement o la informació que tu puguis adquirir i reelaborar, sinó també del sistema de recompenses; el tema de l’avaluació i el tema de treballar o interactuar amb alguna cosa, amb aquests continguts. Això, jo crec que també està marcant bastant com s’aprèn avui en dia. I per això el tema de la classe magistral, per exemple, segur que s’haurà de fer diferent. Segur que es pot mantenir, però s’haurà de fer diferent.” – Eulàlia Hernández

“Un dels problemes que tenim les universitats és, la UOC no perquè funciona amb un altre sistema, però la universitat tradicional té el problema que les aules es buiden. Els estudiants no volen anar a classe. I ara corre perill que ni al bar, tan sols, estan a casa i ni tan sols interaccionen en aquest sentit. Potser hem de fer dues coses, o canviar el sistema una mica o molt, o ser millors a l’hora de vendre’ls aquest sistema, que realment poden extreure d’aquesta classe magistral. Jo soc bastant partidari o creient de la classe magistral, m’agrada el concepte, però reconec que costa molt mantenir, els que feu classe a la universitat ho sabeu, mantenir l’atenció d’un grup, sobretot si és un grup de joves de 18 anys, durant tres quarts d’hora explicant-los una batallata, com ells ho perceben, és molt difícil.” – Salvador Macip

“Clar, però què els expliques, Salvador? Coneixement així declaratiu, per dir-ho d’alguna manera, o fas un procés competencial i els expliques en marxa com fas algun tipus de procediment? I, sobretot, quina quantitat de piròtècnia poses en les teves classes?” – Eulàlia Hernández

“Un catedràtic que conec deia que els professors som actors i anem a fer una actuació, anem a fer un show davant d’un públic. O alguns són pallassos, potser, fins i tot. Ens hem de convertir, els professors, llavors, en això, en entreteniment. O sigui, a vegades, quan comences a mirar totes les eines noves que tenim a les aules, que si enquestes, que si no sé què, que si tal i qual, és això, el que és l’educació? Per mantenir l’atenció hem de fer trucs de màgia, bàsicament? Acabarem fent malabarismes perquè els estudiants estiguin mirant la pantalla? O potser hem de repensar realment aquest concepte i fer altres models. De fet, la UOC ja té un model diferent, en aquest sentit.” – Salvador Macip

“Hi ha una cosa amb això que dius. La classe magistral. Tradicionalment, a la classe magistral tu aprens després. Durant la classe magistral, tu vas empassant, o reelaborant, en la mesura del possible, i després, aprens, quan ho apliques. Potser és això el que hem de canviar, aquesta forma d’anar aplicant durant la classe magistral. La classe magistral ha de ser interactiva, segur. I s’aguanta. I s’ha de tenir consciència que s’aprèn. I, sobretot, hi ha una cosa que a mi encara em fascina, i és que els estudiants et demanen narratives. Narratives per lligar aquests coneixements així aïllats que els estem donant, perquè és veritat que ara aprenen més fàcil. Però aprenen sobre la base de bits d’aprenentatge, però ens demanen les narratives. I la narrativa només la pots donar amb aquesta classe magistral. Perquè acabin d’entendre-ho.” – Eulàlia Hernández

“Jo crec que hi ha bastant poca tolerància a la frustració. I després, entre tots plegats, els estem exigint que tinguin èxit amb tot el que fan. Per tant, tota la cultura de l'error, d'aprendre de l'error, se'n va a can Pistraus. Jo us ho dic així de clarament. Perquè només pots aprendre si fas una cosa bé. Llavors, aquest element jo crec que els fa exigents i poc tolerants. I ja no diguem res si anem cap a temes de benestar emocional, per dir-ho d'alguna manera. I en aquest sentit, hem d'estar orgullosos que el sistema estigui preocupat per això i ocupat amb treballar aquests temes.” – Eulàlia Hernández

“Això és el que deies una mica de com hem de canviar què és la universitat, com a concepte. Ha de ser una cosa, també, que acompanya a través d'un procés transformatiu, el nostre lema de formar i transformar. Hi ha d'haver un acompanyament global, des del principi al final i que inclou, evidentment, el benestar emocional. I canviar el concepte aquest de la universitat com a únic centre de coneixement o com a la gran veritat, perquè és el que deies, que els estudiants et venen, com tothom, ja informats. I, a vegades, desinformats. És una mica el que fem tots. Quan ens passa alguna cosa, abans d'anar al metge, mirem a Google què tenim. I al metge li dic: 'Jo tinc això.' El metge diu: 'Bé, a veure, anem a veure.' A la universitat ens passa una mica això. A vegades tens estudiants que ja han trobat la informació en un altre lloc i et venen dubtant o, fins i tot, plantejant-te a tu, discutint-te la teva posició del pedestal que se suposava que estàvem a la universitat, que érem els que teníem la veritat absoluta. Això també és un canvi de paradigma, que la universitat, més que donar informació com 'aquí teniu la veritat', el que hem de donar és les eines per diferenciar el que és correcte del que no és correcte.

O sigui, més aviat, avui en dia, obtenir informació ja no és tant la nostra feina, perquè ja està, la informació ja hi és, està disponible, és ajudar-los a triar quina és la informació bona i quina és la informació que no és correcta. Això és, crec jo, el gran repte no de la universitat, sinó de la nostra societat.” — Salvador Macip

“Sí, és una de les alfabetitzacions clau avui en dia, efectivament. Triar, tenir les fonts i curar aquestes fonts per anar-les millorant i refent, bàsicament.” — Eulàlia Hernández

Vídeo

Idees clau

“L’entrada de la tecnologia ens està canviant la forma com processem informació. No tan sols l’estructura cerebral com a tal, des del punt biològic hi ha estudis que parlen d’aquests canvis que la tecnologia ens està portant, però, sobretot, processem i consumim informació amb un concepte totalment diferent.”

“La universitat, més que donar informació com ‘aquí teniu la veritat’, el que ha de donar són les eines per diferenciar el que és correcte del que no és correcte. Avui en dia, obtenir informació ja no és tant la nostra feina, perquè la informació ja hi és, està disponible, és ajudar-los a triar quina és la informació bona i quina és la informació que no és correcta.”

BLOC 2. L'impacte de la intel·ligència artificial en l'educació

“La intel·ligència artificial està canviant les eines que tenim per ensenyar, perquè la intel·ligència artificial la podem fer servir com a eina per fer un exercici, per fer un procés, per fer el que sigui, canvia la manera com els estudiants preparen, treballen, estudien, etcètera, en la qual obrim la porta més fàcil a l'engany, i aquí hem de vigilar molt que no se'n vagi cap a l'altra banda. I després, està canviant el mercat laboral. Si la universitat ha de preparar els ciutadans del futur per a un panorama laboral concret, si en aquest entorn i la intel·ligència artificial és una de les eines clau, nosaltres hem d'estar educant. No podem dir: ‘No, no la toquem, la intel·ligència artificial.’ És al revés, l'hem d'incorporar, i això és un dels reptes que tots, com a universitaris, tenim, de com podem obrir la porta a aquesta eina nova sense que se'ns mengi. El gran risc és això, que els estudiants depenguin en excés d'això. Però crec que és un debat que no és nou. Això ja es donava amb la màquina de calcular.” — Salvador Macip

“El repte està, com cada vegada que incorpores una nova tecnologia o una tecnologia diferent, el repte està en com acompanyar-ho, això, o com aprofitar això per fer un canvi o un repensament de la pedagogia, pròpiament, en el nostre... Per tant, com utilitzar això, realment, i com fer que aquesta tecnologia sigui realment una oportunitat de canvi per al nostre sistema educatiu. En aquest cas, la UOC, al principi de tot, què va venir primer? El model educatiu o internet? Jo el 94 vaig anar a fer un curset al Vapor Vell de Terrassa perquè m'expliquessin què era l'ARPANET, i l'internet, i així. Clar, m'havia d'incorporar, estava fent materials, dic:

‘A veure què.’ Però clar, em van dir: ‘Un cop sí, la tecnologia, molt bé. I ara què?’ Però clar, llavors hi havia un model, i aquest model era també diferent. I llavors, aquí sí que es veia l’acoblament clar i es va aprofitar que hi havia una tecnologia que ens permetia estar oberts al món per poder-ho casar això, d’alguna manera, amb posar l’estudiant al centre, amb posar... Perquè el model no l’hem canviat, per dir-ho així, perquè ja era prou potent des del principi, l’hem millorat. Llavors, per posar diferents suports... La clau és aquesta.” — Eulàlia Hernández

“Jo crec que la transformació aquesta que hem vist en tots aquests últims anys, ara potser sí que està fent un salt, potser més important i això, per tant, planteja nous reptes, però és dintre d’un continu. Llavors, com tu dius, crec que el que ens hem de plantejar una mica és si estem demanant als nostres estudiants que facin un treball que el ChatGPT el pot fer, potser el problema no és que facin servir el ChatGPT, sinó que els estem demanant la cosa equivocada. Perquè, el que dèiem abans, si vas després al mercat laboral, ja no hi haurà una feina per fer aquest treball, perquè li faran fer a la màquina, que és molt més ràpid i barat. Llavors, aquí sí que és part d’aquest replantejament, potser, que hem de fer les universitats per adaptar-nos a les noves generacions, no només el canvi de cervell i d’actitud de les noves generacions, sinó les noves eines que tenen. Potser hi ha disciplines, hi ha assignatures, hi ha coses que hem explicat tota la vida igual que de cop i volta deixen de tenir sentit. I això és una feina difícil i una cura d’humilitat per nosaltres, com a universitaris i acadèmics, de dir: ‘A veure, tot això que he estat ensenyant jo, tot això que els estic ensenyant a fer, potser ara no serveix, potser he de pensar una altra manera.’ I el que hem de potenciar és una mica el que

dèiem abans, no? Més que certes capacitats que poden fer les màquines, potenciem les capacitats humanes. Mirem de crear persones humanes que puguin fer la feina humana, que puguin aportar aquest component humà que no ens aporta, de moment, encara, ja veurem en el futur, el ChatGPT o el que sigui. Com pot, la universitat, redefinir-se per accentuar més aquesta part creativa, aquesta part que només tenim nosaltres els humans i que les màquines no poden, encara, suplantar? I això en algunes assignatures o algunes matèries és senzill, en altres representa bàsicament, potser, tirar-ho tota a terra i aixecar-ho de nou. I això no sé si estem, com a sistema, prou disposats o som prou flexibles, les universitats, per afrontar un repte com aquest.” — Salvador Macip

“No estem preparats, però jo tornaria al meu llibre, per dir-ho d’alguna manera. I tu dius, probablement és una cosa de sistema, que no estem preparats. Amb el tema del benestar emocional aquell, que comentàvem, és una mica, exactament, és el mateix. Tu pots fer el plantejament de: ‘Bé, tinc un servei, que ara és per llei, tinc un servei a la meua universitat per acompanyar el recorregut d’aprenentatge de tota la comunitat, en realitat, el recorregut de tota la comunitat’, i enfocar-ho des del punt de vista de: ‘Mira, és que la gent està molt malament’, que efectivament les dades van per aquí, eh? Però pots dir: ‘La gent està molt malament, donem-los algun acompanyament concret.’ O pots dir: ‘No podem canviar el que hi ha en el sistema? El que hi ha a fora, en realitat?’ I aquí, sense anar-nos-en al sistema més ampli, anem al sistema dintre de la universitat, el tema de l’ansietat davant els exàmens és un clàssic. Des dels anys

80 que hi ha aquí serveis d'atenció psicològica a les universitats, és un clàssic. I llavors sempre hi ha diferents elements i maneres de treballar-ho. Però clar, potser ens hem de replantejar com fem aquesta avaluació a tota la universitat. O pots tenir un servei ple de gent, quan s'acosten els exàmens, que t'està demanant ajuda i suport per treballar-ho, o pots fer-ho al revés, mirar i repensar com tens el sistema d'avaluació a la universitat. Per això una mica sempre estem aquí, amb treballar des de sistema o des de persona.” — Eulàlia Hernández

“Això lliga amb la idea que estem avaluant coses que no són les que hem d'avaluar, en el sentit que en quina condició et trobaràs tu en el món real les mateixes d'un examen? Molt poques vegades estàs en una situació de pressió que amb una hora has d'omplir un document. Per què estem avaluant si ets capaç de fer això i donar-te la puntuació o donar-te la nota de detall en funció de si pots fer un exercici que no hauràs de fer, segurament, mai? En canvi, exercicis que potser sí que hauràs de fer, que són més de raonar, més de compilar informació, d'extreure conclusions, aquests potser no els estem avaluant, que és el que hauríem de fer. Llavors, aquí desapareixerien també una sèrie de pressions, potser innecessàries, a les quals estem sotmetent els estudiants de forma clàssica perquè sempre s'ha fet així.” — Salvador Macip

“Sí, t’agafo la paraula *raonar* perquè és cert. I tornant a la IA, a la intel·ligència artificial, clar, tots ho tenim clar, que hem d’aprendre a fer *prompts*. Hem d’aprendre a demanar coses a la IA, a fer-li preguntes. Això és raonar. Però, en canvi, la gent entén, els estudiants entenen que sí, que han de treballar per això. Però, en canvi, si els dius: “D’acord, ara farem una reelaboració d’aquests continguts o procediments que estem treballant”, no, això no. Llavors, segur que hi ha alguna cosa que no estem fent bé.” — Eulàlia Hernández

Vídeo

Idees clau

“La intel·ligència artificial està canviant les eines que tenim per ensenyar, canvia la manera com els estudiants preparen, treballen, estudien, etcètera, en la qual obrim la porta més fàcil a l'engany, i aquí hem de vigilar molt que no se'n vagi cap a l'altra banda.”

“El repte està en com aprofitar aquesta tecnologia per fer un canvi o un repensament de la pedagogia, i com fer que aquesta tecnologia sigui realment una oportunitat de canvi per al nostre sistema educatiu.”

BLOC 3. El benestar emocional i el foment de l'autonomia en l'educació

“Bàsicament, a mi el que em fa por és banalitzar i el fet de parlar-ne tant, que acabi normalitzant-se. Perquè parlem de la societat del malestar, la societat del cansament, hi ha llibres que podem llegir a mansalva. Però clar, realment, el tema és què fem i com hi fem alguna cosa. És a dir, com ens preocupem i ocupem d'això. Com deia abans, afortunadament, en el sistema estem preocupats i estem ocupats. I precisament, el mes de juliol passat va haver-hi un acte a la UPC de les diferents universitats catalanes per posar en comú els resultats d'una avaluació de com era aquest benestar emocional de la comunitat universitària. I clar, allí el que es va posar de manifest, a part que, ja us ho diré, hi havia unes dades, alguna dada una mica preocupant, el que es va posar de manifest, hi ha algunes coses interessants. El tema del sentiment de pertinença era una cosa que la gent necessitava, necessitava treballar. El tema d'una autogestió personal, també. Òbviament, el tema de l'ansietat. Però l'interessant era com s'aborda això amb diferents universitats, amb diferents serveis. Ja us dic que, per llei, ha d'haver-hi un servei a cada universitat. Però hi ha abordatges que es poden fer des del punt de vista clínic i buscar les etiquetes i atendre les persones que tenen aquest determinat diagnòstic, o no. O acompanyar perquè el pas per la universitat sigui al màxim de... anava a dir plaent, però no és la paraula. El fet que promogui el seu benestar mentre està amb nosaltres. Però també us diré que hi ha enfocaments diferents. Ho podríem enfocar de manera generalitzada i que tots nosaltres, per exemple, no haguéssim d'anar al 'xiringuito', servei, sinó que, doncs, com a sistema, com a

diferents universitats, amb diferents serveis. Ja us dic que, per llei, ha d'haver-hi un servei a cada universitat. Però hi ha abordatges que es poden fer des del punt de vista clínic i buscar les etiquetes i atendre les persones que tenen aquest determinat diagnòstic, o no. O acompanyar perquè el pas per la universitat sigui al màxim de... anava a dir plaent, però no és la paraula. El fet que promogui el seu benestar mentre està amb nosaltres. Però també us diré que hi ha enfocaments diferents. Ho podríem enfocar de manera generalitzada i que tots nosaltres, per exemple, no haguéssim d'anar al 'xiringuito', servei, sinó que, doncs, com a sistema, com a universitat, s'estigués promovent que fóssim persones autodeterminades, segures, amb autoeficàcia, amb objectius clars i definits, podríem fer això. I això canviaria bastant el punt de vista. No és només salutogènic, és salutogènic a l'octava potència.” — Eulàlia Hernández

“A vegades veus estudiants que venen i et diuen: ‘És que no puc entregar el treball que havia d'entregar perquè estava molt estressat.’ I per què estava estressat? Perquè estava acabant-lo ahir, i dius: ‘Bé, has tingut un mes, ara no em vinguis a dir que t'estresses.’ Clar que t'estressaràs, si ho deixes per al final. Llavors, aquí obres una mica la porta, si no, a crear una nova generació que estan acostumats a tenir totes les facilitats i quan no funciona, tu li has... el problema l'hi ha de solucionar un altre. Per tant, crec molt més en el que dius tu, de crear o trobar una manera d'acompanyar aquest pas cap a la independència, crear l'adult capaç de raonar, de sortir-se dels problemes, de triar opcions, d'escollir la via, crec que és part de l'ensenyament universitari i la universitat no pot ser només: ‘Aquí tens el coneixement.’ Part d'aquest sistema, d'això que dèiem de repensar la universitat, ha

de ser aquest sistema d'acompanyament, de formació d'adult, no només de formació en sentit de: 'Aquí tens el coneixement per a la teva feina que faràs', sinó com pot ser un adult funcional, que puguis bregar amb certes circumstàncies reals, potser no les de l'examen, que no són reals, sinó les circumstàncies que et trobaràs a la vida i que hauràs de prendre decisions i solucionar problemes sense que algú altre et tregui les castanyes del foc.” – Salvador Macip

“Sentir-se bloquejat és una cosa que ens trobem bastant sovint. I jo diria, també, que és la comunitat universitària, no és només els estudiants, sinó el professorat i el personal tècnic de serveis, és a dir, el PAS, necessitaria algun tipus de... Per exemple, el reconeixement o aquest repensar la carrera. A vegades també és repensar la carrera, perquè estem repensant la carrera per als estudiants, perquè es formin al llarg de la vida. Però clar, la carrera per a la universitat així en genèric, poc ho fem. I això no ajuda. Llavors, aquest acompanyament per a tothom, sense que sigui paternalista, és a dir, donar les eines, per tant, competència, autonomia i sentiment de pertinença, per exemple, que seria el que et donaria o et portaria l'autodeterminació, doncs jo crec que és la clau.” – Eulàlia Hernández

“Amb això ja estem redefinint una mica la universitat, no? Comencem parlant per aquí, hem de redefinir la universitat, potser és això, estem... la forma de l'ensenyament clàssic ha deixat de banda una sèrie de circumstàncies que de cop i volta es converteixen en primordials quan tens una part, que era la memorística, la sèrie de coses que ja està fora del mapa perquè ja ho fan les màquines. Per tant, ara potser el repensament

universitari és això, és com podem crear un entorn en el qual la persona creix amb totes aquestes eines, adquireix les eines per navegar per una societat que està canviant. O sigui, està canviant la societat i canvia el futur, està canviant també tot el planeta, està canviant.” — Salvador Macip

Vídeo

Idees clau

“La universitat ha d’acompanyar els estudiants cap a la independència, ajudant-los a ser adults capaços de raonar i gestionar problemes per si mateixos, no només a transmetre coneixements per a la seva carrera professional.”

“És essencial promoure el benestar emocional a tota la comunitat universitària, proporcionant eines per fomentar l’autonomia, la competència i el sentiment de pertinença sense caure en un enfocament paternalista.”

BLOC 4. El paper transformador de la universitat

“La universitat s’ha vist com la manera de progressar i d’obtenir millors feines després o el que sigui. Per tant, és essencial que la universitat estigui oberta a tothom. Amb la vinguda de les universitats privades, amb universitats que fan negoci també de l’estudiant, això canvia una mica el model i crec que ens convertim en un sistema, potser, una mica diferent, en aquest sentit. Potser ja va més enllà, la universitat, que el pur ascensor social. Ja no podem entrar a la universitat pensant que vaig a la universitat perquè això em permetrà tenir, després, un sou més alt. Crec que lliga una mica amb el que dèiem abans. Hem de dir: ‘Jo vaig a la universitat’, tothom hauria de poder anar a la universitat, d’una manera o una altra, perquè són... em donaran les eines per poder fer una sèrie... per sobreviure, per funcionar en el món. Per tant, crec que també és un error veure o que els estudiants vegin, encara, la universitat com que l’única funció de la universitat és perquè pugui tenir una bona feina en el futur. És perquè pugui ser, hem de canviar una mica, en aquest sentit, la dinàmica o la perspectiva i fer entendre als estudiants que el que busquem és gent que pugui canviar el món, que pugui fer una societat millor, que pugui entendre, adquirir les capacitats i saber fer anar les eines per poder construir, després, una societat que vagi endavant. No només la universitat des del punt de vista personal, de dir: ‘Això millorarà el meu estatus social, socioeconòmic’, sinó ‘com jo puc, després, contribuir socialment a millorar el planeta’. I això crec que potser les universitats no ho hem treballat tant o no ho hem dit tan obertament des del principi, o fins ara, si més no.”

“Jo voldria afegir una cosa. És un matís. És en el temps del verb. És a dir, jo crec que el que hem de fer és preparar i treballar per canviar el present. I això ens permetrà tenir el futur que volem, o almenys treballar-hi per poder-lo tenir. I això sí que ha canviat una miqueta, perquè fins ara estàvem treballant per al futur. I jo crec que ara no. Jo crec que estem treballant per al present per crear el futur. I, sobretot, amb l’aprenentatge al llarg de la vida encara és més clar, perquè la gent ja està en marxa. I llavors, sobretot la gent que ve a actualitzar-se, per dir-ho d’alguna manera, doncs això. Actualitzar-se personalment o professionalment.” – Eulàlia Hernández

“La universitat hauria de ser més, com dius tu, un aprenentatge al llarg de la vida, un procés en el qual vas entrant i sortint, i no necessàriament és una cosa que fas puntualment a l’inici de la teva carrera, sinó que vas canviant. A mesura que els temps van canviant, les necessitats van canviant, tu vas adquirint uns coneixements. I estem parlant que el model universitari encara es basa en la idea que ens jubilem amb 65 anys o tenim una esperança de vida de 65 anys, el que sigui, quan això ha passat molt de llarg. Una persona amb 65 anys, avui en dia, pot ser tan activa intel·lectualment i físicament com una de 40 o de 30, fins i tot. Llavors, hem de, potser, replantejar, que aquest canvi no l’hem fet encara, com adaptem la universitat a una societat que cada cop viu més anys amb més bones condicions. El que no podem fer, i això ho hem vist, tristament, durant la pandèmia, no podem pretendre que la gent gran l’aparquem de la societat. La posem en una residència, la fem fora de la societat. Perquè, a més, ho veus molt clarament, quan a una persona gran la desconnectes del seu teixit social, és una profecia que es compleix. Li dius: ‘No, és que tu ja no pots contribuir’, ja està, deixa

de contribuir. Però si la mantens activa dintre d'un sistema social, aquella persona pot seguir contribuint. Està capacitada, encara, i avui en dia, som joves, encara, amb 60 anys, som joves, amb 70 anys, de fet. O sigui, per què no pot, la universitat, seguir acompanyant, seguir transformant la vida de les persones fins al final? Al principi, potser, d'acord, com a plataforma de sortida per a una carrera, al mig, potser, per millorar, però és que als 60, 70 anys pots anar a la universitat a fer cursos, a fer un tipus de currículum adaptat a les teves necessitats i interessos que encara t'ajudi a no desenganxar-te de la societat. Jo crec que tenim una obsessió a les societats modernes per viure molts anys. És una de les meves feines, jo treballo buscant la píndola de la vida eterna. Per tant, prou que ho sé, que tothom busca ser jove per sempre. Però clar, volem arribar a vells, però quan arribem a vells, no sabem què fer amb els vells. Llavors, això, primer ens ho hem de replantejar. Abans que els investigadors trobem una solució per viure els cent anys, el que hem de fer és què fem amb les persones de cent anys. Jo he vist, per exemple, les zones aquestes que en diuen les zones blaves, que hi ha un especial cúmul de centenaris, per motius que no sabem molt clar, i quan et pregunten: 'Per què viuen cent anys, aquestes persones?' Hi ha genètica, hi ha mil coses, però tothom diu: 'És l'alimentació, és l'aire, que és molt bo'. No. Una de les coses que veus sempre és que tens el senyor de 105 anys, 106 anys, que està amb els seus fills, de 90 i molts, amb els seus nets, amb els seus besnets, estan vivint tots en un nucli, aquesta interrelacionalitat, està participant de la vida familiar i solen ser zones rurals i aquest senyor està cultivant el camp fins als 105, fins que li ho permet l'esquena. Parlava amb un senyor de 107 anys, que fins al 106 havia estat muntant a cavall. Clar, això aquí no ho tenim. Aquí amb 70 ja dius: 'Bé, tu ja has fet la teva vida,

i ja està. Dedicat al jardí? Bé, si vols, dedica't al jardí, fes el que vulguis al jardí, però la universitat crec que aquí juga un paper important de repescar aquesta gent gran que potser es queda fora, se sent fora de la societat, donar-li eines per tornar-se a incorporar i tornar a ser part útil de la societat.” – Salvador Macip

“La primera cosa és l'aprenentatge al llarg de la vida, que s'ha convertit en una obligació. I clar, si fins ara era un gust, un gaudi, una elecció personal, ara ja no ho és. Això és un aspecte important. I l'altre és amb el tema de les persones grans. Aquí tenim representants de diferents universitats i cadascuna té el seu model diferent per donar opcions que estudiïn persones amb més de 65 o 70 anys. I darrere de cadascuna d'aquestes propostes hi ha una concepció diferent de com aprenen o com ha de ser aquest aprenentatge. Per exemple, nosaltres a la UOC el que fem és integrar-ho dintre de les aules. Vull dir que aquesta seria una proposta. I llavors, el tema d'adaptar-ho, quan has dit: 'Adaptat a les seves possibilitats, dic: vigilem. Vigilem amb això perquè segur que hi hem de donar una mica la volta.’” – Eulàlia Hernández

“Al final això és readaptar una mica... Els nostres clients, entre cometes, són els estudiants. El perfil d'estudiant està canviant. És una mica el que dius tu, fins a cert punt, a vegades és obligatori, fins i tot, mantenir aquesta educació al llarg de la vida. Doncs entenguem això. En aquest sentit, com deies, la UOC sí que ho té molt clar perquè no anem només als estudiants de primera generació, els de 18 anys, sinó que tenim un enfocament en aquest sentit i crec que les universitats ja ho estan agafant, això. Hi ha molts cursos, hi ha moltes coses, però encara ens falta, potser, aquest canvi final de xip de dir: 'La universitat no és aquest ascensor social per

als de 18 anys, sinó que és una cosa, un sistema, un entorn que t'acompanya per aconseguir el que tu necessites i el que tu vols al llarg de diferents moments de la vida. I un moment que no està molt clar és aquest del de la gent gran. Com els hi hem d'enfocar? Què els hem d'oferir? Evidentment, no serà el mateix que a una persona de 20 anys que ha d'entrar en el mercat laboral i crec que la universitat té el repte, té el deure d'atendre aquesta població cada cop més gran, cada cop tenim més gent de més de 65 anys. N'hi ha tants de més de 65 com de sota de 15, en aquest país, per exemple. Per tant, hem de replantejar una mica aquest concepte.”

“Jo crec que és molt important la part aquesta de creació de contingut, de creació de coneixement, que és la universitat, i crec que part d'aquesta transformació que diem hauria de ser fomentar més aquest esperit creatiu en totes les professions, en totes les carreres, en tot el que fem. És a dir, crear investigadors, entre cometes, que tothom sigui un investigador, de fet, pel que diem abans, perquè una persona, al cap i a la fi, ser investigador no vol dir anar al laboratori i fer un experiment. Tu el que et trobes al llarg de la teva vida és que has d'aplicar el mètode científic per sobreviure, perquè tu vas a internet i trobes milions d'informacions i has de començar a pensar: 'A veure, un moment, què vol dir això? Quina és la hipòtesi de què estem partint, aquí? A veure quines dades tenim? Analitzem aquestes dades, traiem conclusions'. Això és crear investigadors o crear persones capaces de fer recerca amb qualsevol nivell. Estic parlant de recerca, no només de recerca universitària en aquest sentit. Perquè tornem al que diem, que la universitat ha d'ajudar que siguem creatius, siguem humans, que siguem aquesta part que les màquines no poden fer encara, que és generar

coneixement. La intel·ligència artificial generativa no genera. El que fa és remescclar i et dona coses que ja estan fetes. Els humans hem d'anar un pas més enllà i en aquest sentit entrenar la nova generació en totes les disciplines perquè sigui capaç de crear continguts, de ser aquesta, no només adquirir i transferir, sinó generar coses noves, crec que també és un dels reptes que potser amb algunes disciplines no es fan tant. Amb les biomèdiques potser és molt senzill perquè sí que anem cap a la recerca, molt, però, en general, crec que és una cosa que hauria de ser més transversal.” — Salvador Macip

“De fet, aquesta és una de les competències que està definida com a competència del segle XXI, per dir-ho així, és la de la creativitat, està claríssim, la de la iniciativa, la del lideratge de noves idees. Per tant, ja anem directament a això que tu apuntaves.” — Eulàlia Hernández

Vídeo

Idees clau

“És un error veure o que els estudiants vegin, encara, la universitat com que la seva única funció és perquè pugui tenir una bona feina en el futur. Hem de canviar una mica, en aquest sentit, la dinàmica o la perspectiva i fer entendre als estudiants que el que busquem és gent que pugui canviar el món, que pugui fer una societat millor, que pugui entendre, adquirir les capacitats i saber fer anar les eines per poder construir, després, una societat que vagi endavant.”

“L’aprenentatge al llarg de la vida és clau, i la universitat ha d’adaptar-se per continuar oferint educació a les persones grans, ajudant-les a seguir connectades i contribuint activament a la societat en qualsevol etapa de la vida.”

La lliçó en 2 minuts

“L’entrada de la tecnologia ens està canviant la forma com processem informació. No tan sols l’estructura cerebral com a tal, des del punt biològic hi ha estudis que parlen d’aquests canvis que la tecnologia ens està portant, però, sobretot, processem i consumim informació amb un concepte totalment diferent.”

“La universitat, més que donar informació com ‘aquí teniu la veritat’, el que ha de donar són les eines per diferenciar el que és correcte del que no és correcte. Avui en dia, obtenir informació ja no és tant la nostra feina, perquè la informació ja hi és, està disponible, és ajudar-los a triar quina és la informació bona i quina és la informació que no és correcta.

“La intel·ligència artificial està canviant les eines que tenim per ensenyar, canvia la manera com els estudiants preparen, treballen, estudien, etc., en la qual obrim la porta més fàcil a l’engany, i aquí hem de vigilar molt que no se’n vagi cap a l’altra banda.”

“El repte està en com aprofitar aquesta tecnologia per fer un canvi o un repensament de la pedagogia, i com fer que aquesta tecnologia sigui realment una oportunitat de canvi per al nostre sistema educatiu.”

“La universitat ha d’acompanyar els estudiants cap a la independència, ajudant-los a ser adults capaços de raonar i gestionar problemes per si mateixos, no només a transmetre coneixements per a la seva carrera professional.”

“És essencial promoure el benestar emocional a tota la comunitat universitària, proporcionant eines per fomentar l'autonomia, la competència i el sentiment de pertinença sense caure en un enfocament paternalista.”

“És un error veure o que els estudiants vegin, encara, la universitat com que la seva única funció és perquè pugui tenir una bona feina en el futur. Hem de canviar una mica, en aquest sentit, la dinàmica o la perspectiva i fer entendre als estudiants que el que busquem és gent que pugui canviar el món, que pugui fer una societat millor, que pugui entendre, adquirir les capacitats i saber fer anar les eines per poder construir, després, una societat que vagi endavant.”

“L'aprenentatge al llarg de la vida és clau, i la universitat ha d'adaptar-se per continuar oferint educació a les persones grans, ajudant-les a seguir connectades i contribuint activament a la societat en qualsevol etapa de la vida.”

Parlament del president del Patronat de la FUOC, Pere Vallés

U4

Molt Honorable President, Honorable Consellera, rectora, rectores i rectors, presidentes i presidents dels Consells Socials, diputades i diputats, professorat i personal de gestió de la UOC, premiades i premiats, senyores i senyors:

Cada nou curs té una part de novetat i una de continuïtat. La novetat ve representada pels que s'estrenen com a estudiants i docents universitaris, i pels professionals que s'incorporen a la gestió del nostre sistema i la nostra ciència. La continuïtat és assumida pels ja matriculats i, sobretot, per aquell alumnat que, conscient que la formació s'ha fet extensiva al llarg de la vida, cerquen especialitzar-se, actualitzar-se o, fins i tot, aspiren a reorientar la seva trajectòria laboral. Pot semblar intuïtiu, però no hi ha millor manera d'avançar que trobar el just equilibri entre continuïtat i canvi.

Aquest espai que avui ens acull és, sens dubte, perfecta metàfora d'això que els dic. Can Jaumandreu va ser, en el seu dia, punta de llança de la revolució industrial, aleshores basada en els filats; avui, transformada en universitat, segueix apostant pel coneixement a les portes de noves transformacions tecnològiques.

Als seus tres edificis, la UOC hi ha pogut concentrar tota la seva activitat per, de Barcelona estant, obrir-se al país i al món, a la societat i a la ciència. Ser amfitrions de la inauguració del curs del sistema universitari català ens honora i ens fa feliços. Però, a més, és una excel·lent ocasió per deixar constància del nostre orgull de formar part d'aquesta estructura de país —el nostre sistema universitari i de recerca— i del nostre agraïment perquè la nostra presència a Poblenou —al districte tecnològic per excel·lència de la ciutat— hagi estat possible, gràcies a la complicitat de l'Ajuntament, de la Generalitat, de l'ICFO i de BCN Activa: l'enèsima nova mostra del poder de les aliances.

Les mateixes institucions, si volen seguir sent vigents, necessiten aquesta combinació de canvi i continuïtat. En són exemple els nostres òrgans d'autogovern que, sense deixar d'empeltar-se d'unes arrels històriques, just fa unes poques setmanes renovaven Parlament i Govern. Comptar amb la seva presència —encapçalada pel Molt Honorable President Salvador Illa— penso que és el millor símptoma de la necessària complicitat entre aquest soft-power que som la universitat catalana i els seus representants públics i institucions polítiques.

No només per resoldre qüestions pròpies internes — com pot ser el finançament o la renovació de plantilles o,

encara més concretament, la personalitat jurídica de la UOC—... No només per resoldre qüestions pròpies, deia, sinó també per encarar plegats els reptes de futur de la societat catalana.

I acabo insistint en aquesta necessitat d'alinejar canvi i continuïtat. Res ho exemplifica millor que els primers 30 anys de la UOC. Fidels a l'encàrrec del Parlament i a una idea seminal d'una universitat sense distàncies, hem fet camí evolucionant el projecte creat als anys 90.

Aquesta mateixa fidelitat al mandat fundacional i aquest mateix compromís amb la millora constant, han estat i són la brúixola del Patronat de la UOC on, a més de representants de la societat civil, s'integren membres de la Generalitat, encapçalats per les conselleres Montserrat i Niubó.

Avui hi sumen un Consell Assessor que ens ha de donar més gruix, més visió i més ambició en la nostra gestió. Perquè, fets els primers trenta, òbviament aspirem a fer-ne trenta més.

Benvingudes, benvinguts a la nova casa de la UOC. Bon inici de curs a totes i a tots. Moltes gràcies per la seva presència!

Parlament de la rectora de la UOC, Àngels Fitó

05

Molt Honorable President, Honorable Consellera, president i membres del Patronat, president i membres del Consell Assessor, rectora i rectors, presidents i presidentes dels Consells Socials, diputades i diputats, professorat i equip de gestió, representants dels estudiants, premiats, amics i amigues:

Hi ha gestos reveladors que no per evidents han de ser menys subratllats: la celebració conjunta de la inauguració de curs per part del sistema universitari català. Avui a la UOC, l'any passat a la Universitat Rovira i Virgili i l'any que ve a Vic, i sempre amb totes les rectores i rectors al capdavant; i també, com ja ha dit el president Pere Vallès, l'assistència del M. Hble. Pres. de la Generalitat, Salvador Illa.

Gestos que ens parlen de la complicitat dins del sistema i de la seva rellevància per al país. Òbviament, els gestos han d'anar acompanyats de polítiques, actuacions i rendició de comptes. Aconseguir-ho exigeix alinear voluntats, prioritats i objectius. El context ens ajuda:

El recent informe presentat per Mario Draghi defuig l'autoajuda o l'autocomplaença i ens obliga a plantejar-nos seriosament canvis significatius per assolir, com es demana al títol, "El futur de la competitivitat europea". Reptes com la innovació per a la digitalització i la descarbonització requereixen, i així es fa explícit, coneixement i formació (al llarg de la vida), però també concentració, cooperació i agilitat.

Podem discutir sobre les mesures concretes, però el diagnòstic és clar. I ressona, per exemple, en la Declaració de Calonge, en què les universitats públiques ens oferim com a "motors de transformació, progrés i benestar al servei del país".

Els ecos mai són casuals. Precisament necessiten ser harmonitzats i alineats per ser melòdics. I aquí és on entra en joc la ciutadania, el teixit econòmic i les institucions públiques. Per oferir a la ciutadania l'accés a una formació al llarg de la vida que la faci protagonista de totes les transicions necessàries per esdevenir més digitals, més sostenibles i més responsables i respectuosos amb les realitats de qui ens envolta. Per respondre a les demandes generades des del teixit econòmic i incentivar l'intercanvi. I per cooperar amb les institucions en la definició d'un projecte de país capaç d'adaptar-se als reptes educatius, econòmics, mediambientals, socials, polítics, tecnològics i culturals del futur.

Ningú va dir que fos senzill. Les dificultats les tenim tots presents. Algunes són clàssiques, perennes: el finançament, l'autonomia, la burocràcia... D'altres són noves amenaces com l'eclosió de les universitats *for profit*, orientades en exclusiva al benefici econòmic i allunyades de la recerca i del servei al país.

Aquests desafiaments a Catalunya només es poden respondre des de les fortaleses del nostre sistema universitari: d'una banda, la seva riquesa i diversitat, on convergim universitats —tant les públiques com les privades sense ànim de lucre— i els diferents centres de recerca; i de l'altra, una orientació compartida cap al coneixement i la cultura. Un binomi indestruïble per garantir una societat sana, democràtica i crítica.

I respondre vol dir actuar, posar en comú, invertir, repensar, prendre decisions; vol dir, en definitiva, creure-hi.

Siguem clars, el cost d'oportunitat de no fer supera el cost de fracassar. O, siguem positius, només qui fa, avança; només qui s'arrisca, lidera.

I, President, crec que puc parlar en nom del sistema si li dic que volem parlar de competitivitat, de formació professional, d'ocupabilitat, de digitalització, de formació al llarg de la vida, de sostenibilitat, de llengua, de recerca, de transferència o de foment de les STEM. Volem parlar i, sobretot, volem acordar i actuar, participar i decidir, des d'aquesta complicitat col·lectiva, i des de les fortaleses singulars de cadascú.

Perquè som complementaris: en la col·laboració ens multipliquem. Per això, i ara com a rectora d'aquesta casa, deixi'm demanar-li que facin una aposta clara per la UOC. Per consolidar allò que la UOC ha demostrat a bastament que sap fer en el marc del sistema universitari català, al servei de Catalunya, Europa i el món i que avui, davant del context d'oportunitat que planteja el canvi tecnològic i la necessitat social, exigeix esforços renovats.

Perquè allà on vam ser pioners, avui volem ser capdavanters, en un lideratge en la innovació educativa al servei de la formació al llarg de la vida transformativa que compartim amb socis amb qui ens uneix una complicitat històrica com la UNED —avui aquí representada pel seu rector i amic Ricardo Mairal—; i amb noves aliances com l'OPEN EU, on —amb la coordinació de la UOC— s'hi apleguen les universitats i centres europeus compromesos amb l'educació superior online de qualitat.

Al cap i a la fi, tot es resumeix en la qualitat d'allò que fem.

Precisament, la lliçó inaugural d'enguany —l'acte acadèmic que obre oficialment el curs— hem volgut que se centrés en l'educació del futur, conscients que només hi ha futur on hi ha educació... de qualitat. I ho hem fet a partir de les mirades, experteses i trajectòries de l'Eulàlia Hernández i en Salvador Macip, professors i investigadors d'aquesta casa que també ens han permès fer evident que la universitat —la catalana especialment i la UOC sens dubte— pot ser i és sinònim de diàleg, d'interdisciplinarietat i de talent.

Amb aquestes tres palanques podrem construir allò que l'economista Mariana Mazzucato—*honoris causa* d'aquesta casa— defineix com a intel·ligència col·lectiva —i cito—: “La intel·ligència col·lectiva s'està convertint en un eslògan destinat a captar l'essència de l'economia del coneixement, en què multitud de persones col·laboren en reptes difícils, aportant-hi cadascuna una cosa diferent”.

Aquesta intel·ligència col·lectiva no deixa ningú enrere: de les grans ciutats al darrer poble, de les millors biblioteques al més humil dels tallers, de l'estudiant que comença al nom consagrat.

Element a element, aportació a aportació, emmirallant-nos amb qui sobresurt en la voluntat de fer, de construir... com, de fet, fem quan, a través dels *honoris causa*, bastim una cadena de coneixement.

Així ho hem entès a la UOC: amb el reconeixement a Mary Beard per reivindicar el coneixement com a base del progrés, la necessitat de la racionalitat i la rellevància de la divulgació; amb el reconeixement a Wendy Hall per subratllar-nos com és d'important aprofitar les oportunitats tecnològiques per generar valor compartit; i amb el reconeixement de la ja citada Mazzucato per recordar-nos que el nostre objectiu és sempre el bé comú.

Coneixement, tecnologia i aliances podrien ser l'extracte d'aquesta constel·lació de dones. Coneixement, tecnologia i aliances volem que siguin la base del nostre mandat rectoral. Coneixement, tecnologia i aliances resumeixen també d'aquests primers trenta anys de la UOC.

Ara bé, si aquesta trajectòria de tres dècades, si aquesta triada de palanques i, fins i tot, si aquest mandat han estat i són possibles és, sens dubte, gràcies a la professionalitat, a l'entusiasme i al compromís de l'equip UOC. Parafrasejant Oques Grasses, “el nostre equip té tant valor que no té preu”, i avui en vull fer un reconeixement públic i explícit.

I acabo. La metàfora, abans citada, d'una constel·lació d'estrelles per referir-me a tres dones referents és també l'origen de la peça d'art digital creada pel col·lectiu Playmodes per celebrar el trentè aniversari de la UOC.

A partir de les estrelles que s'observaven en el cel del Tibidabo el 6 d'abril del 1995, s'han generat, gràcies a l'impuls de la intel·ligència artificial, figures geomètriques, formes de coneixement, que s'entrellacen aleatòriament a partir d'aquests nodes en un conjunt de làmines úniques.

Com únics, singulars i diversos són els recorreguts acadèmics de cadascun dels nostres estudiants que, en el pròxim acte de graduació, rebran una làmina com a símbol del seu pas —particular i alhora compartit— per la UOC.

Ells i elles són baules d'aquesta trajectòria d'aquests trenta anys de la UOC i que projectem en trenta anys més d'educació futura i de qualitat. Elles i ells han de ser partícips, per tant, del disseny del futur... del futur del sistema universitari, del futur del país, del món, del seu propi futur.

Moltes gràcies

Cloenda, a càrrec del M. Hble. Sr. Salvador Illa, president de la Generalitat de Catalunya

U6

En primer lloc, moltes gràcies a totes i a tots per la feina que feu, a tot el món universitari per la vostra tasca, a totes les persones que hi participeu pel vostre treball, molt especialment avui a la Universitat Oberta de Catalunya per acollir-nos avui en aquesta inauguració del curs acadèmic.

Felicitats! En primer lloc, a la UOC, la Universitat Oberta de Catalunya, per aquest trentè aniversari, a la seva rectora actual, Àngels Fitó i als rectors també i rectores que t'han precedit.

L'evolució de la Universitat Oberta de Catalunya ha estat fulgurant, vertiginosa, en trenta anys. Naixia el 1994, ara fa trenta anys, quan internet, com s'ha recordat, tot just, començava a arribar a casa nostra, i en aquests cent anys com han canviat les coses.

Però en aquell moment va ser un punt d'innovació, d'avançament, la primera, m'heu recordat a l'entrada, universitat oberta que va haver-hi al món. I aquest esperit d'innovació que en aquell moment vam ser capaços d'acordar al Parlament de Catalunya, tots plegats, tant de bo perduri avui. Moltes felicitats per la vostra feina i moltes gràcies per tot el que heu aportat i seguireu aportant!

Han canviat els temps, ha canviat la tecnologia, però l'esperit fundacional, el projecte, la missió fundacional de la Universitat Oberta de Catalunya, crec que és més vigent avui que mai i s'hauria de mantenir. I moltes felicitats també al conjunt del sistema universitari català! Gairebé 283.000 persones faran un grau o un màster en aquest curs acadèmic que avui inaugurarem. Si no és rècord històric, gairebé estan a cota alta. Són molta gent, molta gent en àmbits molt diferents del coneixement que es forma en el nostre sistema universitari. És un factor clau i un actiu important per al país.

En tercer lloc, després d'agrair i de felicitar, voldria compartir amb vostès que un dels objectius que el meu Govern té per a Catalunya, podríem dir que l'objectiu més important que el meu govern té per a Catalunya, és el de generar prosperitat compartida. A mi m'agrada utilitzar aquestes dues paraules: *prosperitat* —podríem parlar de *riquesa*, podríem parlar de *creixement econòmic*, crec que la paraula *prosperitat* és més àmplia, més inclusiva—; i *compartida*, que no deixi ningú enrere. Hi ha altres maneres d'enfocar les coses, hi ha gent que té models de generació de prosperitat, i no parla de prosperitat compartida, jo parlo de prosperitat

compartida, que no deixi ningú endarrere. És clau per poder mantenir des del nostre punt de vista un model europeu de vida, que es basa en la generació de prosperitat, en societats democràtiques que escullen els seus governants, les seves institucions cada quatre anys i que tenen un sistema de justícia social, de benestar social, una sanitat, una educació, un sistema de pensions públic.

Només podrem mantenir aquest sistema europeu de vida si ho fem plegats, els 450 milions de ciutadans d'aquest espai públic compartit que és Europa, i seguim generant prosperitat compartida. Però per generar prosperitat compartida, el sistema universitari, el món de la universitat, és fonamental. Per tot el que han dit a la lliçó inaugural l'Eulàlia Hernández i el Salvador Macip; per tot el que ha dit també la rectora a la seva intervenció, de generació de coneixement, de transferència d'aquest coneixement, de ser també un mecanisme d'ascensor social, de meritocràcia, és clau que tinguem un sistema universitari potent.

Nosaltres tenim un bon sistema universitari, jo penso que tenim un sistema universitari que funciona bé, amb el nombre d'alumnes que he comentat. Comptem amb tres universitats entre les 400 millors del món. La mitjana de publicacions científiques a les universitats catalanes és superior a la de la resta d'Espanya. Les xifres que em posen són de 2.075 per 1.205, per tant, anem en aquest sentit bé. I una taxa de rendiment de l'alumnat d'una mica més del 85 %. Són tres indicadors que ens donen un punt de partida, no per tenir un sentiment de competència, però un bon punt de partida, un bon punt de partida, el conjunt de les dotze universitats que

tenim a Catalunya. Ara, no n'hi ha prou amb això i hem de mirar endavant. Reptes que tenim:

Primer, fer possible que aquests gairebé 283.000 alumnes que inicien aquest curs acadèmic que avui inaugurarem l'acabin. Hi ha gairebé un 57% de la població catalana entre 30 i 34 anys que té estudis universitaris. Això és un actiu importantíssim per generar prosperitat en el país.

Segon, que un cop finalitzin els seus estudis puguin incorporar-se en aquest procés de generació de prosperitat en el sistema productiu econòmic del nostre país.

I el tercer és que ningú quedi sense poder accedir a la universitat per motius econòmics. En aquest sentit, continuarem, la consellera ho ha compromès públicament en la seva complicitat universitària, amb la política de reducció de preus i de gratuïtat de la matrícula per a famílies monoparentals i d'assegurar que ningú, per raó econòmica, quedi al marge del sistema universitari català, de poder millorar el seu coneixement.

Tenim un bon punt de partida, però l'esperit d'excel·lència, de millora constant, el que també s'ha alludit en la mateixa lliçó inaugural, era un contrast de maneres, un debat d'idees de com fer-ho, i ha de ser un objectiu que tinguem. Per això també vull reconèixer el paper de l'Agència per a la Qualitat Universitària, que vetlla perquè això pugui ser així.

I també comprometre des del Govern que presideixo la nostra aportació en alguns dels reptes que crec que tenim.

Primer, millorar i avançar cap a un nou model de finançament universitari. De les vegades que he tingut ocasió, que hem tingut ocasió, de reunir-nos amb els rectors i rectores, ens ho heu plantejat com una necessitat evident. I no he volgut estar massa temps ni amb vosaltres ni amb la resta de grups polítics que també ens acompanyen aquí, segur que els diputats i diputades que són a la sala també. Crec que tots ho compartim, això, que aquí podem arribar a un acord tots. Cal dotar el sistema universitari d'un finançament just, equilibrat, amb l'objectiu d'assumir una inversió equivalent a 1 % del producte interior brut de Catalunya l'any 2030. Aquest és l'horitzó per al qual hem de treballar.

El segon, de treballar també per garantir un adequat relleu generacional. En aquest sentit, continuarem aplicant el pla de xoc, incorporarem 75 places de professors ajudants, de doctor a les universitats públiques dins del programa Talento del Govern d'Espanya, i afegirem des del pressupost de la Generalitat de Catalunya el complement necessari per poder arribar a les mil places.

El tercer, seguir promovent, no hem de defallir amb això, la igualtat de gènere i l'equitat, en l'àmbit universitari també. Que les dones optin a totes les titulacions i acabar amb aquesta bretxa de gènere que es produeix en àmbits com les enginyeries o les tecnologies. Aquí hi ha un recorregut important a fer i, des del Govern, ajudarem a impulsar-lo en allò que estigui a la nostra mà.

Quart, promoure la digitalització. Aquí a la UOC sou un bon exemple, sou pioners i exemple. Aprofitar les oportunitats de digitalització per agilitzar tràmits, per fer les coses fàcils als alumnes i al conjunt de la ciutadania, però, sobretot, crec que és una eina que pot ser realment útil i interessant per promoure la formació continuada al terreny del llarg de la vida, al qual s'han referit també, s'hi han referit a la lliçó inaugural. Una societat que, afortunadament, és un èxit, puguem plantejar-nos viure més anys, que aquests anys siguin també anys de formació continuada i d'aportació al conjunt de la societat.

I la transferència del coneixement. Un objectiu que ens hem fixat és el de situar Catalunya entre les cinquanta regions més innovadores a la societat del coneixement de la Unió Europea per a l'Horitzó 2030. Aquí hem d'assegurar que podem treballar en una adequada transferència del coneixement des dels àmbits punters, l'àmbit acadèmic, l'àmbit universitari, al conjunt de la societat.

Tenim talent per fer-ho, hi ha gairebé 33.500 investigadors a casa nostra, amb 59 centres de recerca, amb infraestructures de primera línia mundial, el Barcelona Supercomputing Center, el Síncrotró Alba, el Centre Nacional d'Anàlisi Genòmica. Aquí tenim, crec, sincerament, sense cofoismes com a país, un punt d'avantatge competitiu, un punt d'avantatge comparatiu important.

Ara, aquí tenim un repte compartit de reforçar la connexió de l'àmbit acadèmic amb el teixit productiu, amb els agents de generació de prosperitat. No només ha de fer això, la universitat ha de fer altres coses. S'ha comentat, ha de generar coneixement, ha de formar persones amb capacitat crítica, però també ha de fer això de transferir coneixement als àmbits productius.

Hi ha un repte important també en totes les disciplines. Estem per sota de la mitjana europea i les millors anàlisis prospectives que s'han fet és que haurem de, fixin-se que ho he dit, no és una xifra que m'hagi inventat, està documentada, doblar el nombre de graduats en els propers anys. Aquí, hi ha un repte compartit, si volem, atenció, generar prosperitat en àmbits que realment aportin valor a la ciutadania. Per tant, aquí també necessitem treballar conjuntament rectors i rectores, i de forma coordinada, com a sistema universitari català.

Crec que és molt simbòlic i envia un missatge molt clar a la ciutadania el fet que la inauguració del curs es faci conjuntament, i per descomptat el Govern de la Generalitat no hi pot faltar i ho ha d'acompanyar per treballar conjuntament. Si volen vostès, amb una sana competència entre universitats, però treballant conjuntament, sense duplicar mesures i treballant de forma coordinada. Crec que el reforç de la connexió de la universitat amb la societat i augmentar també l'avaluació del treball que fa l'àmbit acadèmic, l'àmbit de la universitat, hi ajudarà molt si aconseguim millorar aquest aspecte de transferència del coneixement al conjunt de la societat.

I acabo evocant la figura de Jaume Vicens Vives, en nom d'ell i del seu llegat hem donat uns premis avui. Els seus alumnes reconeixien en Jaume Vicens Vives un mestre amb capacitat de contemplar qualsevol tema històric des d'una òptica nova, des d'una òptica innovadora. Potser avui ens toca a tots nosaltres, a les generacions que venim després i que compartim en el moment actual, renovar la visió sobre el coneixement, sobre la ciència i la universitat per situar-nos al centre de la generació de prosperitat i de la millora de vida de les persones. Els postulats de Vicens Vives es podrien resumir en una expressió que és renovar la història, construir un país. Doncs renovem conjuntament la universitat com se'ns ha convidat a fer en el diàleg de la lliçó inaugural per fer una Catalunya millor.

Gaudeamus igitur! I que tinguem un molt bon inici de curs 2024-2025.

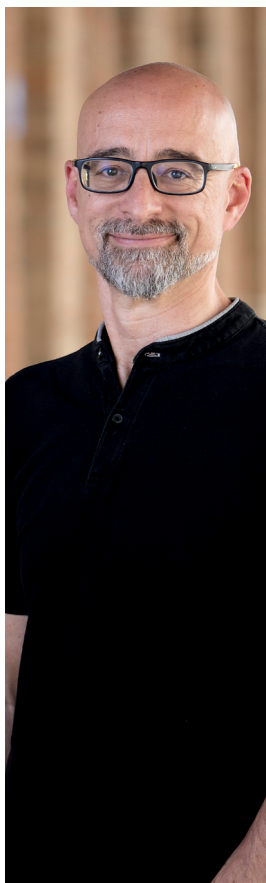

Eulàlia Hernández és investigadora del Behavioural Design Lab de l'eHealth Center i professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació a la UOC.

Especialitzada en la promoció de la salut i l'alfabetització per a la salut a través de les TIC, ha liderat un curs en línia obert (MOOC) sobre aquesta temàtica. A més, és membre de la Xarxa espanyola d'alfabetització per a la salut i està involucrada en projectes com eHealthLit4Teen, que busca promoure la salut mental entre adolescents.

Entrevista

Salvador Macip és metge, investigador i escriptor, actual director dels Estudis de Ciències de la Salut de la UOC des de gener del 2024.

És catedràtic tant a la UOC com a la Universitat de Leicester (Regne Unit), on dirigeix un laboratori de recerca sobre el càncer i l'envelliment. És llicenciat en Medicina (1994) i doctor en Genètica Molecular i Fisiologia Humana (1998) per la Universitat de Barcelona. Entre 1998 i 2008 va treballar al Mount Sinai Hospital de Nova York investigant el càncer i l'envelliment, i des del 2008 continua aquesta tasca a la Universitat de Leicester.

Entrevista

“Educar el futur”. Lliçó inaugural 2024-2025 amb Salvador Macip i Eulàlia Hernández

Biblioguia

Lliçons inagurals anteriors

Barcelona
Bogotà
Ciutat de Mèxic
Madrid
Palma
Sevilla
València

Totes les seus a
seus.uoc.edu

uoc.edu
30.uoc.edu

✕ **@UOCuniversitat**
✕ **@UOCrespon**
▶ **UOC**
f **UOC.universitat**